

TÁRSADALOMISMERET_11_TÁVOKTATÁS_3_V3**11, Tétel****Nemzet, hazafiság****Nemzet fogalma- magyar nemzettudat sajátosságai- a hazafiság fogalma- a hazafiságra példák- jellegzetes hungarikumok-****A nemzet fogalma**

-- Latinul: natio

Közös leszármazást, azaz a vér és faj azonosságát jelölő kifejezés. Mai értelemben az azonos anyanyelvű emberek összességét jelenti közös vonásokkal rendelkező emberek: közös a múlt, jellemző az együttélés, gazdasági egymásrautaltság, hasonló vérmérséklet, hasonló szokások.

Az állam fogalma

Olyan intézményrendszer, amely a hatalmon lévők érdekét szolgálja és az alattvalókat nyomja el adóztatással, törvényekkel, hadsereggel és hivatali bürokráciával.

Nemzeti öntudat

Identitás tudat, vagyis a nemzethez való tartozás tudata. A hazaszeretet fogalma is ide tartozik. A nemzet iránti tisztelet, nemzeti önbecsülés, a nemzet felemelkedésén való fáradozás, vagyis a közéleti tevékenységben való önzetlen részvétel.

Haza

Egy nép végleges, tartós letelepedésének helye.

A haza legkisebb egysége a család. Bővebb értelemben a honpolgár településhelyét jelenti. A legtágabb értelemben az egész ország kiterjedését, az anyaföldet, szülőföldet jelenti.

A haza fogalmába tartozik a történelmi múlt szeretete, a hősök iránti szeretet, a hagyományok iránti tisztelet, a történelmi színhelyek ismerete, a haza megvédése.

Hazafiságra példák

A magyar állam és egyház alapítója Szent István király volt. Neki köszönheti a magyar nép, hogy ezer évig többnyire függetlenül fennmaradt Európában.

Szent László lovagkirály a hazáját megvédte a német hűbéri függéstől.

Árpád-házi IV. Béla a tatárpusztítás után teljesen újjá építette az országot. Ezért is maradt rajta a II. honalapító jelző. Az egész országot a határ mentén és a vármegyék határainál kulcsvárakkal, az ország belsejében kisebb várakkal szolgálta a további védelmet az esetleges újabb támadásokkal szemben.

Anjou Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás kiépítették a Történelmi Nagy- Magyarországot újabb területekkel gyarapítva.

Nándorfehérvárnál joggal mondták a kortársak, hogy Magyarország a kereszténység védőbástyája, mivel feltartóztattuk az először, koncentrált erővel támadó törököt, és hetven évre elriasztottuk az újabb támadástól. Napjainkban már az egész világon, minden keresztény templomban harangoznak mindennap délben erre a diadalra emlékezvén.

A török ellenes harcokban Zrínyi Miklós és Dobó István várkapitányok példamutatóan harcoltak,- az előbbi Szigetvárnál, az utóbbi Egerben.

DOBÓ ESKÜJE

És most magam esküszöm !

Esküszöm, hogy a vár és az ország védelmére fordítom minden erőmet,
Minden gondolatomat, minden csepp véretem.
És, hogy ott leszek minden veszedelemben veletek!
Esküszöm, hogy a várat pogány kezére jutni nem engedem !
Sem a várat, sem magam élve meg nem adom !
Föld úgy fogadja be testemet , ég a lelkemet !
Örök Isten taszítson el, ha eskümet meg nem tartanám !

Várvédők kiáltják !

E s k ü s z ü n k, e s k ü s z ü n k !!!

Felszakadnak az ország sebei! Kiáltotta Rákóczi Ferenc oly keservesen, lelkiismerete nem hagyván magára parasztjait, akik felkérték urukat, hogy álljon a Habsburg- ellenes felkelés élére.

A trianoni diktátum, amely szétszabdalta a Történelmi –Magyarországot, kétharmad terület elkerült az utód államokhoz, a magyar lakosság több millióival együtt. A Horthy- korszakban a trianoni diktátum felülvizsgálata hazafias politika volt, de ezért sajnos nagy árat fizettünk, a világháborúba immár másodszer is belesodrótunk, és végzetes következménnyel járt. Visszaálltak a trianoni határok, még három szín magyar községgel megrövidülve.

Az 1956.- os forradalom és szabadságharc magyar fiataljai hősiesen ellenálltak a világ egyik legnagyobb rendszerével szemben, a szovjet szuperhatalommal.

Jellegzetes hungarikumok

Ételféleségek

Pick szalámi- csabai, gyulai kolbászok- gulyás leves- palacsinta- túros csusza- lángos- csirkepaprikás galuskával-történelmi, hegyvidéki borok: egri bikavér, egri leányka, villányi, szekszárdi vörös, badacsonyi kéknyelű és szürkebarát, tihanyi zweigelt- tokaj-hegyaljai borok,

Szokások- hagyományok

Busó járás- szüreti vigadalmak- garda napok Tihanyban- balatonfüredi Anna bál-

Vallási ünnepek

Szent István napi körmenet- Csíksomlyói búcsú- Nagyboldogasszony ünnep-

12, Tétel

Nemzetiségi közösségek helyzete napjainkban

Nemzeti kisebbségek- jogaik-

Nemzetiségek megnevezése

bolgár-cigány- görög- horvát- lengyel- német- örmény- román- ruszin-szerb- szlovák- szlovén/vend/- ukrán-

A magyar lakosság összetételét jelentős százalékban teszi ki a nemzetiségek létszáma.

Szóróványban vagy *tömbösítve* élnek az egyes országrészekben, a határokhoz közel.

A 2001-es népszámlálás alapján a következő kérdések alapján lehetett megtudni, hogy ki, milyen nemzetiséghez tartozik:

- 1, Melyik nemzetiséghez kötődik
- 2, Melyik nemzetiségi kultúrát sajátítja el,
- 3, Anyanyelve
- 4, Családi- baráti közösségben használt nyelve

A négy választ illetően akár négy különböző etnikumhoz tartozónak is vallhatja magát, azaz *többes identitásúnak* is.

A nemek és az életkor szerinti megoszlás / korfa / a nemzetiségek között:

Ruszin-ukrán-Szlovák-lengyel- görög: nőtöbbslet

Cigány-örmény-szerb : férfi többslet

Termékenység, életkor szerinti megoszlás

A románknál a legmagasabb a termékenység, és a legalacsonyabb az életkoruk

Ez a mutató annyira eltér a többi nemzetiségénél, hogy külön megállapítottak *roma korfát*.

1993-as kisebbségi törvény

Az identitás megőrzésének biztosítása- anyaországokkal és a magyar kormánnyal tartott kapcsolatok biztosítása- a hátrányok mérséklése, felszámolása- kulturális autonómia biztosítása- a határon túli magyarok támogatása- etnikai önazonosságához való jog- a kisebbségek egyéni és közösségi jogainak biztosítása-

A *politikai nemzet* része a hazánkban élő nemzeti kisebbségek

A magyar *kulturális nemzet* fogalomba beletartozik a határon kívül élő magyarság is

A *hátrányos megkülönböztetés* tilalmát csak 2003- ban , tíz évvel később fogadta el a magyar Országgyűlés.

Nemzeti és etnikai kisebbséghez való tartozás kritériuma

A, az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van

B, Tagjai magyar állampolgárok

C, A Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos

D, A lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája , hagyományi különböztetik meg

E, Olyan összetartozás- tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

Nemzeti kisebbséghez tartoznak azok, akiknek van anyaországuk/ minden nemzetiségnek van anyaországa, akik hazánkban laknak, kivéve a cigányokat és a ruszinokat /

Etnikai kisebbséghez tartoznak azok a csoportok, akiknek nincs anyaországuk

Egyéni, kisebbségi jogok

A család hagyományainak tiszteletben tartása- családi kapcsolatok ápolása- családi ünnepek, vallási ünnepek anyanyelven való megünneplése- a nevük megválasztásának az anyanyelvük szabályi szerinti anyakönyvezése- anyanyelvének, történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismerése, ápolása, továbbadása,- anyanyelvi oktatásban, művelődésben való részvétel- a kisebbségi mivoltukkal kapcsolatos személyi adatok védelme-

Közösségi, kisebbségi jogok

Kisebbségi önazonosság megőrzése, átörökítése- hagyományuk, történelmük, nyelvük, kultúrájuk ápolása, fejlesztése- rendezvények ünnepek tartása- jelképeik használata- helyi és országos önkormányzatok létrehozása- intézményhálózat létesítése- anyanyelvű oktatás – közszolgálati médiumokban kisebbségi műsorok sugárzása- országgyűlési képviselő-*ombudsman*/ nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztos / működése

13, Tétel

Roma kisebbség Magyarországon

Eredetük- vándorlásuk-Magyarországon élő romaság

Eredetük

A cigányok az *indoeurópai* népek családjába tartoznak. Kr.e. a II. évezredben megindult a népvándorlási hullám ,és a Gangesz folyótól indultak el Nyugati irányba.

Vándorlásuk

Később, a VI. században alakult ki ősi nyelvük, a *romani sid*. Az újabb népvándorlási hullám hatására eljutottak Perzsiába, Örményországba, majd Bizáncba. Itt ismerkedtek meg a kereszténységgel. Az itt átvonuló zarándok csoportoktól értesültek az európai viszonyokról. Ennek hatására, majd a török támadások miatt tovább haladtak Európa felé. A vándorló cigányság kézműves tevékenységekből élt, és az érintett népeknek nyújtott szolgáltatásokból. Részben kiszolgáltatottá válnak, de emellett megtudták őrizni függetlenségüket.

A XIV-XV. században elérték Magyarországot, de tovább haladtak Nyugat- Európa felé, ahonnan sorra kiutasították őket. Ennek oka az volt, hogy nem tudták az adóztatásra rábírní őket, és jobbagyként sem telepedtek meg, mivel nem maradtak meg ugyanazon a helyen.

A **Kárpát- medencébe** visszakényszerült nép Magyarországon találta meg helyét a török elleni háborúk idején. A kovács mesterségükre, ló patkolásra szükség volt ebben az időben. Rendszeres adózókká váltak. Igazgatásukra 5 *vajdát* jelöltek ki, akik behajtották az adókat tőlük, és igazságot is szolgáltattak.

A háborúk után már nem volt szükség a kovács mesterségükre, feleslegessé váltak, és csak a legalantosabb munkákat kapták meg. Megkezdték az elszigetelésüket, az eddig jó szakember cigány képet felváltotta a negatív megközelítés.

Mária Terézia és II. József kalapos király intézkedései

Az uralkodó felvilágosult nézeteket vallott, melynek alapeszméje, hogy minden ember egyenlőnek születik, tehát a cigányok is egyenlőséyekkel, tiszta lappal kezdik életüket, így nekik is be kell illeszkedniük az adott többségi társadalomba.

Ebben a szellemben, már az uralkodó anyja, ***Mária Terézia*** kibocsátott rendeletet, mely a következőket tartalmazta:

1, Megtiltotta a cigány népnév használatát, helyette új paraszt, új magyar kifejezést jelölt meg

- 2, Korlátozta a házasodásukat
- 3, A gyermekek elvétele a cigány szülőktől, majd paraszti vagy polgári családban nevelteti őket
- 4, A ló kereskedelemről való eltiltás
- 5, Megszüntette a vajdaság intézményét

II. József rendeletei

- 1, Betiltja a cigány nyelvet / ez összefügg a német nyelvrendelettel /
- 2, A nyelvhasználatuk megszüntetésével rákényszerítette őket a magyar társadalomba való betagozódásra

A XIX. század II. fele

A havasalföldi és moldvai / ma Románia / rabszolga- felszabadítás hatására újabb bevándorlási hullám vette kezdetét, mivel az ottani cigányokat rabszolga mivoltukból felszabadították.

Ezek a cigányok a hagyományaikat és nyelvüket megőrizték, így komoly ellenszenvet váltottak ki hazánkban. Már a magyar társadalomban élő cigányság is lenézte az újonnan bevándorló cigányokat. Így újra kialakult a negatív cigány kép. A már itt lévő cigányokról is rossz kép alakult ki.

Az 1893- as összeírásnál 280 000 roma élt az országban, azaz megduplázódott a számuk
Létrejött a hármas tagozódás a cigány társadalomban:

- 1, *Romungró* - a régen már itt élő cigányság, akik már csak magyarul beszélnek
- 2, Oláh cigány - román cigányok, később érkeztek, beszélnek a cigány nyelvet
- 3, *Beások* - román nyelvet beszélnek, Dél_Dunántúlon telepedtek meg

II. világháború előtti időszak

A két világháború közötti időszakban előre törő technikai fejlődéssel nem tudnak lépést tartani a cigányok.

A trianoni diktátum után nemcsak a magyarok egy része tér vissza az anyaországba, hanem szép számban jönnek más nemzetiségek is, így rohamosan nő a munkanélküliség, amely először a hazai cigányságot sújtja legjobban.

Német megszállás

A nyilas hatalom egyik célja a vándor cigányok deportálása volt, de már ilyen életmódban kevesen éltek, ezért a települések teljes cigány lakosságát hurcolták el megsemmisítő táborokba.

1945- től napjainkig

A kommunista diktatúrák idején az egyenjogúságot hirdették meg társadalmi szinten, ezért kihirdették a cigányüldözés eltörlését. Az 1945-ös földreformrendelet megszüntette a nagybirtokrendszert, amely rontott a cigányság helyzetén, mivel a többsége itt dolgozott, így tömegesen váltak munkanélkülivé.

A demokratizálódás viszont pozitívan hatott az iskolázottságukra, de ennek ellenére nem tudták tartani a lépést a társadalommal. A többsége segédmunkából tartotta fenn családját. Burkoltan továbbra is megvetik a cigányok életstílusát.

Politikailag a cigánykérdést nem nemzetiségi, etnikai problémaként tartották nyilván, hanem szociális problémaként.

Életkörülményeik

A cigányság kétharmada cigánytelepeken élt, a településektől elkülönülve. Az állam kedvezményes kamatú kölcsönöket biztosított a számukra, hogy új házakat építsenek maguknak, így valamivel javult az életkörülményeik.

Rendszerváltás után / 1990 után /

A tőkés társadalom megjelenése után privatizálják az állami gyárakat, nagyüzemeket, így főképpen az építkezésekben nagy létszámban dolgozó romák elvesztették a munkájukat. Házaikat is elvesztették, mivel nem tudták törleszteni hiteleiket. Évtizedekkel korábbi szintre süllyednek vissza.

Napjainkban

Napjainkban a romák alkotják a legnépesebb kisebbséget, és a társadalom indulatainak célpontjává válnak. Erre ők is rászorgálnak, mivel a hatalmon lévők politikai tőkét kovácsolnak a romakérdésből. Számítanak a szavazatukra, így egyre jobban a magyar társadalom ellen hangolják őket, de nem tudják, nem is akarják megoldani a cigánykérdést, csak kampányrészüknek tekintik őket, felemelkedést hirdetve nekik. Van olyan politikai párt, amely faji alapon fogalmazza programját, és ezzel jelentős támogatottságot élvez.

A cigányság nemzetközi kapcsolatai

- Roma értelmiségiek 1971-ben megalapítják a *Roma Világkongresszust*
- *Európai Romák és Utazók Fóruma / ERTF* /biztosítja a romák és utazók jogait, diszkrimináció, szegregáció, rasszizmus ellen fellép, integrációs programjuk,
- *Európai Roma Információs Iroda / ERIO* /, a romák helyzetéről informálják a nemzetközi szervezeteknek.

Kisebbségi önkormányzati rendszerrel rendelkeznek- cigány szervezeteik vannak-

